

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD) 17 ianuarie st. v. 29 ianuarie st. n.	Ese in fiecare duminică Redacțiunea: Strada principală 375 a.	Nr. 3.	ANUL XXIX. 1893.	Prețul pe un an 10 fl. Pe 1/2 de an 5 fl. Pe 1/4 de an 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.
--	---	--------	---------------------	---

Alesandru I. Macedonski.

Primele mișcări literare române s'au ivit pe terenul poeziei. Avem poeți din începutul renașterii noastre culturale. In timpul mai nou numărul lor s'a mai înmulțit. Dintre aceștia unii au dat probe de talent extraordinar. Unul din poeții mai de frunte ai generațiunii actuale este și Alesandru I. Macedonski, al cărui portret îl publicăm pe pagina acésta.

S'a născut la 14 martie 1854 în Craiova. Tatăl seu a fost generalul Al. Macedonski. A studiat liceul în orașul seu natal, cursul universitar la Geneva și Neapoli, unde a petrecut timp mai îndelung, fiind slab de constituțiune.

Încă prea tiner, a început să scrie, și în etate de 20 de ani a publicat primul seu volum sub titlul «Prima Verba»; a colaborat la mai multe reviste, între altele și la «Familia.» La 1880, dimpreună cu mai mulți tineri, a fondat revista «Literaturul», în care a publicat foarte multe poesii.

La 1882 ș-a adunat toate inspirațiunile poetice, într'un volum intitulat «Poesii», adaugând la ea sfârșit și o comedie originală a sa, intitulată «Iadeș», jucată și pe șcena Teatrului Național. Macedonski, a scris și alte piese, precum și romane, critice și este unul din scriitorii noștri cei mai productivi. În mijlocul indiferentismului general, care întimpină pe lucrătorii literari, acesta e un merit.

A fost criticat și combătut cu înverșunare, unii i-au contestat ori ce talent literar; cu toate aceste el este un scriitor de merit în maniarea limbii și a formei versurilor, calități pe care arare ori le vedem strălucind la mulți poeți laudați de prietenii lor.

Ca modele de limbă și formă, unele poesii ale sale vor fi cetite totdeauna cu plăcere de toți cei ce știu să apreteze aceste calități ale unui poet.

Critica serioasă înse ne cam lipsește. Operele literare la noi nu se prea judecă după valoarea lor, ci după numele persoanelor care le-a produs. De multe ori scrieri de valoare sânt combătute fără cruțare, ori cel puțin trecute cu vederea, pentru că autorul nu aparține clicei literare care pronunță verdictul de viață sau de moarte; de altă dată niște produse fără nici o valoare serioasă, efemere și chiar lipsite cu totul de miez, sânt ridicăte cu mare aplomb, pentru că cel ce le-a scris aparține grupului literar și este un prieten, care la rându lui, va resplăti cu asemenea laudă lucrarea criticului de acum.

Așa se face critica la noi. Te naști ori te combat, fără ca să te citescă, numai pe motivul că te chiamă Stan ori Bran. Trist, dar adevărat.

Ori cât de neserioasă și de nedreptă este înse critica noastră literară; ori cât de combătuți și delăturați sânt autorii de merit, — talentele adevărate totuș triumfază și în cele din urmă își iau locul ce le compete.

Ar fi de dorit să se sfârșescă odată acésta procedere, căci ea descuragéză multe puteri și lănceșce chiar talente adevărate.

Nu astfel se face progresul în literatură! Nu așa au lucrat bărbații cari au condus și fac critica în literaturile națiunilor

AL. I. MACEDONSKI.

mari și culte din Europa. Aceste le dăcem din incidentul biografiei poetului Al. I. Macedonski, care a adus pe terenul literar talent, studiu și zel de a munci, dar care a avut d'a luptă mult, căci a fost și este intrigat numai pentru că se muncește — Macedonski.

Sperăm, că felul de a critica la noi va încetă, critica va devini ceea ce trebuie să fie și atunci literatura noastră va lua un avânt pe care toți îl dorim.

S. G.

Filosofia morții.

(Toast purtat la un banchet.)

Cu nu voi dice Morții c'o voce ne 'nțelcătă:
«Din mersul teu o clipă mai stai și me așteptă!»
Să-mi dau a mea suflare, ori când, — sunt pregătit!
In ca, e libertatea, și 'n vieță, e robia...
Cu brațele deschise ne-așteptă Vecinicia...
Reintri iar in sînul din care ai cșit!

Ea nu e 'ngrozitoare cum unii vor să fie;
Privirea sa e lină ca bolta albăstrie.
In ca se oglindește intregul Ne 'nceput!
Pe granița lumescă e o pōrtă triumfală
Și flacăra din prēja-i de patime ne spělă,
Iar sufletele noastre le curăță de lut!

De s'affă vre un spirít lipsit de-a ei credință,
Atunci e demn de vieță și demn de suferință!
A nu mai fi 'nsemnăză a nu mai suferi!
Pe legea mea! Mi-e silă să dorm, să béu și iară
Să 'ncep acelaș lucru din ți și până 'n séră,
Să pot trăi, nu inse să pot a și muri!

Dar ce e după mōrte?... Mai este altă vieță
Când sângele s'oprește de frigul ce-l inghiață?...
Un Nu ca să rostescă ce om ar indrăzni?...
Și mōrtea, ce e óre?... — Un somn de-odihnă sfântă,
In care, lutul nostru, prin lut iar se frământă,
Suprema preschimbare să-și pōtă inlesni!

Hărtia decă arde, cenușă este-o parte,
In fum ușor pe dată cealaltă se desparte;
Așá și corpul nostru din doue e 'ntocmit:
La lut, remâne lutul, de flori ca să-l brăzdeze,
Iar gazele prin aer se duc să 'nviozeze
Accleași elemente din care au ieșit!

Sfîntelor umbre cari-ați trecut,
Nu, voi prin mōrte nu ați murit,
Trăiți in totul ce e vėđut
Din nevėđutul unde-ați pierit;
Al vostru suflet este 'n tot locul,
Sbōră cu vėntul, arde cu focul.
Se affă 'n frunđa care 'nverdeșce,
Șopteșce 'n apa ce șerpuieșce,
Respiră 'n flórea ce 'nbălsămeșce.
In noi trăeșce, trăim intr'ensu:
Mume cernite, șterge-ți-ve plănsu,
Copii voștri, sînt tot cu voi!

Nu, nu se pierde 'n lume nimic,
Nimic nu trece, totul e viu:
Firul de ierbă ori-căt de mic
Ca și țerina care-o să fiu!
Zădarnic piatra cea mormentală
Ne țintueșce subt umeđelă:
Paseri pe dēnsa vin de s'adapă;
Vėntu-o izbeșce, plóia o sapă!
Mușchiul o rōde, timpul o crapă:
Cade 'n rugină lacăt și tōrte:
Soldați ai țerrii, mergeți la mōrte,
Veți fi 'n tot locu, veți fi și 'n noi!

Nu me voi duce 'n iad ca să cat
Pe cāti din lume nălucă pier.
Și 'n raiu ími pare prea depărtat,
Că-i lungă scara până la cer!
Ci 'n doue vițe tinēr unite
Voi affă ínimi indrăgostite,
Iar in răchite lăcrēmătōre,
Poeți cu harpe desmierdătōre,
Amante june in ori-ce flóre!
Mume' 'ntr'accele tulpini puternici,
Și in ștejarii de munți, — croi!

De mōrte să se témă ființa mărginită
Ce pune, ca să scape de-o vecinică ispită,
Sfērșitul veciniciei 'al trailui hotar;
Dar dincolo de grópe acei ce pot să vėdă, —
De-ar fi pe-ale ei margini și gata ca să cadă, —
Ca mine pentru Mōrte, deșerte-acest pahar!

AL. A. MACEDONSKI.

Stefan-vodă cel tinēr.

— Tragedie istorică in 5 acte și 3 tablouri.

Actul II.

Tablou.

(Salon in casa lui Arbure.)

Scena I.

ARBURE cu íiii sei TÓDER și NICHITA; boerii
SIMA, IVAȘCU, COSTEA și alții, toți cu săbii.

ARBURE.

Boeri, tovarėși de-arme și frați, bine-ați vinit!

SIMA.

Cu bine te gāsirăm.

ARBURE.

Prieteni, v'am pofit

Să mai vorbim de pāsul Moldovei mult iubite,
Căci ȓilele sînt grele.

IVAȘCU.

Ș-or fi și mai cumplite.

ARBURE.

Acuma dară trebui ca toți cei ce iubim
Acēsta țēră scumpă, de sîrg să ne 'ntrunim
Și stavilă să punem primejdiei ce vine!

COSTEA.

Cu toți să prindem arma.

TÓDER (*punēnd mīna pe sabie.*)

Să prindem arma.

TOȚI.

Bine!

ARBURE.

Șciți toți că Ștefan-vodă, urcat la tron, erá
Domn bun și cu dreptate și tótă țēra sa
Cu dragoste-l cinstise... Dar mai tārđiu íși puse
Alți sftnici și de-atuncea, schimbat cu totul, nu se
Sfieșce de nimica.

SIMA.

Nu ȓeu!

TÓDER.

Rușine mare!

ARBURE.

Din bun ce-a fost odată, e reu cât sémén n'are;
Din blând acuma-i aspru, din drept e despot greu;
E lacom fără milă, grozav ca ș-un caléu!

TOȚI.

Așá-i.

ARBURE.

Me dóre fórté de el, că-mi este rudă,
Dar țera-i mai naintel!... Cu mintea lui cea crudă,
Călcatu-ne-a dearéndul legi, datini câte sânt
Și tot ce-aveam in țéră străvechiu, măreț și sfânt.

TOȚI.

Așá-i!

ARBURE.

El urcă birul, dar pentru că poporul
Nu póte să-l plătescă, îi ia chiar și toporul
Și-l vinde pe nimica. Ba el nu s'a sfiit
Să necinstescă 'n urmă și ce-a fost mai sfințit:
Intră și prin biserici și jefuî altarul,
Ducénd argint și aur, potirele cu darul.

IVAȘCU.

Págânul!

ARBURE.

Prigonește pe cei mai buni bărbați,
Le ia moșia, tóte și-i taie ne-ascuțați;
Omórá prunci din fașe și nu-i se face milă
Nici chiar de vélul jalnic al veduvelor.

COSTEA.

Silă

Și jaf ș-omor!

ARBURE.

Căđurăm și noi in starea grea
In ce-a fost Muntenia, ba încă și 'n mai rea,
Căci Mehemet turcitul domnit-a păgânește,
Dar nu ții neam păgânul și decă te izbește,
Nu simți așá durere ca dela frate-teu...
Când Ștefan ne-asuprește, ne dóre mult mai reu.

TÓDER.

Căci vornicul cel mare i-a otrăvit simțirea;
Cu lingușiri viclene.

SIMA.

El i-a schimbat și firea.

TOȚI.

Jos Cărăbăț!

TÓDER.

Să piéră!

NICHITA (a parte.)

Eu nu pot să vorbesc,
Căci densusul este tatăl Despinei ce-o iubesc.

ARBURE.

Băgați de sémă bine ce faceți!

TÓDER.

Nu-i pripită

Osénda noastră, tată. De-o crâncenă ispită
Scăpăm acuma țera.

TOȚI.

Să móră dar!

TÓDER.

Ș-acù

Norocul spună cine să-l piérđă.

MAI MULȚI.

Eu!

TÓDER.

Ba nu!

Vom pune-a nóstre săbii p'acésta mės' aice
Și vom chiemá o fată, ca una să ridice:
P'a cui o va alege, acela va 'mplini
Ce-am hotărít acuma!

TOȚI.

Primim!

(Afară de Arbure, toți își deslégă sabiile și le pun pe
mėsă. Nichita hesitéză cãtva, apoi își pune și densusul sa-
bia pe mėsă între celelalte.)

TÓDER.

Eu voi eși

Să chiem o fată.

(Merge la ușe, o deschide și ăice din prag:)

Iată Despina!

NICHITA (a parte.)

Grozăvie!

TÓDER (in afară.)

Poftim domniță-aice!

Scena II.

Aceași și DESPINA.

ARBURE (a parte.)

Chiar fiica lui să vie!

TÓDER (Despinei.)

Un remășag. Alege o sabie, ș-a cui
Va fi, acela 'nvinge.

DESPINA.

(Privind sabiile, la vederea uneia tresare ș-o ridică.)

Acésta! (A parte.) Este-a lui.

NICHITA (tresare 'nfiorat.)

TÓDER.

A cui e sabia-acésta?

NICHITA.

A mea. (A parte.) Vai, nu pot ăice

Că nu-i a mea.

DESPINA (ii dá sabia suridénd.)

Ș-acuma să ai noroc, voince! (Ese.)

Scena III.

Aceași fară DESPINA.

TÓDER (lui Nichită.)

Deci sórtea te alese pe tine, frate-meu.
Pecat că norocosul nu am putut fi eu.
Am inse mângăerea, că 'ntocmai ca și mine,
Vei face și tu totul.

NICHITA.

N'am să ve fac rușine.

Căci știu ce-i datoría.

IVAȘCU.

Acum am isprăvit;
Să mergem dar p'acasă, că dór ne-au și pândit.
(*Es toți, afară de Nichita.*)

Scena IV.

NICHITA singur.

Ce joc al sorții crude!... Chiar mâna mea să fie
Pumnalul ce-l ucide?!... Grozavă datorfel!
Un tremur me cuprinde, perd mintea — sânt nebun...
Cum voi avé tărfa?... O! Dumneșeu pré bun,
Să nu te mai vėd iară Despina mea iubită!

Scena V.

NICHITA și DESPINA.

NICHITA (*a parte.*)

Ah! iată sórtea 'ndată me pune la ispită!
(*Tare.*) Cum ai vinit aici?

DESPINA.

Cuprinsă 'n val de dor
Și p'aripi de iubire, de témă să nu mor.
Acésta frică mare grăbirii-mi dete pinten,
Să viu să-ți spun indată, s'ai grige, să fii sprinten,
Să scapi de cursa care in cale ți-s'a pus.

NICHITA.

Ce cursă ȃici?

DESPINA.

Truffa ce vré s'ajungă sus,
A dat in Arbureșcii de stavilă 'n urcare;
Și 'n cursul țintei sale truffa milă n'are:
V'a osëndit la mórte.

NICHITA.

Dar ce s'a întemplat?

DESPINA.

Inaltul cer să-mi ierte păcatul, de-i păcat
Să-ți spun o fărdelege, ce-affai ca prin minune,
Căci eu me simt datóre acuma tot a-ți spune!...
Șcieam că tata 'n ură cu voi a 'mbétrănit,
Dar n'am cređut ca pizma să-și aib' acest sfērșit;
Me iau fiori ș-acuma de cele petrecute.

NICHITA.

Dar ce-i?

DESPINA.

Ascultă dară! Venind aseră iute
Postelnicul la tata când singur se află,
Mi-l duse 'ngrabă mare sus in odaia sa.
Acésta tănuire părea neințelėsă,
Me furișai dar iute și eu acolo 'n casă,
Ca lângă ușa mică s'ascult ce plămădesc;
Dar ei șoptiau cu grige, ca cei ce bănuesc;
Aflai din vorbe totuș, că țin consfătuire,
Spre a-ș mări la Domnul innalta 'nriuire.
Și Șerpe-a ȃis, că 'n cale stă numai tatăl teu,
Deci trebue să móră.

NICHITA.

Să móră tatăl meu,
Că-i om de omenie?!

DESPINA.

Ș-a ȃis tot Șerpe iară,
Că nici prin mórtea-acésta n'ar fi ei domni in țéră,

Căci fiii-i cu boerii din nou s'ar resculă
Și iarăș pedeci grele s'ar pune 'n calea sa:
Să piéră dar și fiii!

NICHITA.

Deci el ne dă la mórte

Familia intrégă!

DESPINA.

Și încă iute fórte!

NICHITA.

Și tatăl teu ce-i ȃise?

DESPINA.

Prim!

NICHITA (*a parte.*)

Mișei de stins!

DESPINA.

Dar cum să-ți spun eu gróza ce mintea mi-a cuprins
Am tremurat nebună... Nu șciú nópte mai lungă,
Că n'am dormit de frică, cumva să nu v'ajungă
Lovirea 'n asta nópte... Sculată timpuriu,
Grăbfii să-ți spun indată tot ce-am aflat și șciú,
Să scap trei vieți de mórte, așa-am vinit aici...
Ț-am spus... Sânt alinată... Și n'am mai mult a-ȃ
ȃice

Decât să bagi de sémă, te rog pe naltul cer,
De piere a ta vieță, cu dēnsa și eu pier...

NICHITA.

Ți mulțumesc, Despino. Te du și n'avé frică!

(*Despina ese.*)

Scena VI.

NICHITA singur.

Voiți dar mórtea noastră, voi ómeri de nimică!
Și eu mai stau pe gânduri cu brațul tremurând!
Mi-ați dat acuma boldul, ucide-v'oi pe rēnd!...
Eu ucigaș?... Vai Dómne, ce vorbă 'nfricoșată!
Tresare de 'ngrozire simțirea-mi rușinată.
Nu sânt și nici nu pot fi... Acela-i ucigaș
Ce-omóră pe ascunse... Eu sânt al lor vrăjmaș,
Dar om de omenie, și-i chiem la luptă 'n față,
Ca braț cu braț, și armă cu armă — pe vieță
Și mórte să se lupte, pân' unul va cǎde;
Nu-mi pasă ori și care să aibă sórtea rea,
Ba chiar ar fi mai bine când vieța mea s'ar stinge,
La ce m'astept eu bietul, și decă voi invinge:
Că voi fi pentru țéră un binefăcător?
Dar scump plăți-voi, Dómne, ăst nume 'nălțător!...
E bine ori ce fief... Și chiar de mi s'ar frânge
Și ínima-mi, vėrsându-și tot picurul de sange,
Eu nu me pot retrage, cu vorba m'am legat
Și vorba dată-i sfântă la ori și ce bărbat!

(*Cortina.*)

IOSIF VULCAN

*****

Omul e ca și pomul; cât timp are póme e visita
de ómeni; după ce s'au adunat pómele, pomul e pără
sit de toți.

*

Ingratul fură ce primeșce, omul darnic pare c
primeșce ceea-ce dǎrueșce.

Cea mai frumoasă.

Schițe de excursiuni feriale

prin munții din Bucovina, anul 1890.

VI.

Jocmai când treceam peste platoul Lucinei, intimpinai pe-acolo o trăsură acoperită, la care se află trei cai foarte bine îngrijiți. În trăsură aceea călătorii niște domni din Cernăuți spre Cărlibaba. Doi din acei domni îmi eră cunoscuți, ba unul îmi fusese chiar coleg în cursurile gimnasiale. Noi îi ajunserăm cu taradaica noastră numai fiind că respectivii se opriseră în drum, ca viziteul să-și adape caii. După ce se porniră inse mai departe la drum, îi invidiam cugețând, că vor fi cel puțin cu jumătate de timp mai naite decât noi în Cărlibaba.

Din platoul Lucinei suirăm mai înteu prin pădure o nălțime însemnată pe lângă culmea muntelui Tătarca spre sud-vest în prejma Cărlibabei. Din vârful culmii mai departe terenul începe a se plecă pe incetul spre sud. Așă duce drumul cam vr'o jumătate de oră tot prin codru de brați și moliți; pe-acolo vedeam o mulțime de bureți de cei mai scumpi; printre alții anume doue soiuri de hribi.

Dela un loc se deschide o poenă spațioasă preerată de tufșore de rumenele merișore. Calea se poncișeză pe-acolo astfel, încât vine de tot pripurie și dureză așă printre codri romantici până ce ajungi devale în Cărlibaba; ea nu se depărtază de fel de riul Tătarca, ci se sucește pe lângă acela până jos în vale. Frumuseța rară a regiunilor te face să uiți cu totul de puțină ostenelă, ce-o simți coborind acea costă romantică. Riul Tătarca¹ lunecă în jos printre cōstele Dadului în stânga și ale naltului Tătarca în drepta.

Pe costă pripurie, pe care ne coborirăm spre Cărlibaba, dădurăm într'un loc de-o întemplantare tragicomică: Pe călătorii cernăuțeni, cari ne lăsaseră cu mult înderept încă pe Lucina, îi ajunserăm mergend pe jos, căci li se stricase rădvanul. Bietul vizeteu eră ocupat cu legarea bucăților cu funi, ca să potă târați acea trăsură sumetă până de vale în Cărlibaba. Atunci de-abiă venii la cunoșcință, că o târădaică este cu mult mai sigură pe locurile acele decât o droșcă. Noi ajunserăm în Cărlibaba mai naite decât respectivii cernăuțeni, cari intrară în tērgușor ca pedestrași.

Comuna Cărlibaba e situată într'un tricolț de văi, ale cărui doue cornuri se 'ntind pe lângă riul Bistrița, iară al treilea pe valea pēriului «Cărlibaba.» Pe țermul drept al Bistriței, în prejma Cărlibabei, și anume pe teritorul Transilvaniei se află un sātuț cu numele «Ludwigsdorf.»

Teritorul Cărlibabei e foarte steril, fiind că-i de tot pietros. Poporațiunea română a comunei constă din foștii băeși (mineri) ai nefericitului Manț, cari ca proletari sânt foarte săraci. Numai portul lor îi mai vedește, că odată fuseră băeși. Astăzi se mai susțin cu tăiatul și căratul lemnelor pentru plute. Ceealaltă poporațiune constă din Rusini, Nemți și Iudei; cești din urmă au comerțul în mâna lor. În Cărlibaba este și-o școlă comunală, pe a cărei firmă stă scris «rusca școla.» Biserica ort. orientală e de lemn și-i situată sus pe-o costă de munte. Acolo asista-i într'o duminecă la servițiul dumneșesc.

Clima cea mai aspră din munții Bucovinei se află

¹ Mai este un riul Tătarca, care curge în direcțiune opusă printre Cucoșul și Glodul și se vērșă în Moldova pe platoul dintre Moldova și Bréza.

prin regiunile Cărlibabei. Afară de puțin cartofe nu, prosperază pe-acolo mai nimică. Comerțul constă cu deosebire din lemne și vite. Teritorul este al fondului gr. or.

Șoseua de țeră, ce trece prin Cărlibaba, vine din Maramureș (Marmatia), despre nord-vest; o șosea de construcțiunea cea mai perfectă. Plecând din Cărlibaba cale cam de-o oră spre nord-vest, dai de triconfiniul Bucovinei, Maramureșului și al Ardealului. Acolo se află un pod, care duce peste riul Țibēul, ce vine despre nord și se vērșă acolo în Bistrița. Tot la triconfiniu pe țermul stâng al Țibēului, de-asupra șoselei se rădică stânca uriașă, numită stânca Țibēului. Pe teritorul Transilvaniei se află în acelaș loc și un birt, unde am gustat vin ardelenesc.

Impregiurimile Cărlibabei.

Spre resărit se naltă muntele Dadul, despre miédărōpte curge riul Cărlibaba, spre miédănōpte-apus sânt munții Fluturica, Pleta, Edul, Țapul, Măgura; spre apus șoseua și riul Bistrița, iar din colo de Bistrița, în Transilvania muntele Omul cu piscul seu numit Vērful Omului. Numele unor arbori întelniți prin părțile aceste și mai puțin cunoscuți la șes sânt: Pinul mare (die Kiefer); pin mic, (Sumpfkiefer); jneapen, jneapēr, ialovet, (Wachholder); rariță, lariță (L.ärche); catrafoiu (Hartriegel.)

În Cărlibaba am petrecut vr'o trei zile adăpostit în onorabila casă a domnului Alesandru Popșor, preot gr. or. de-acolo. Știa sa a avut rara bunătate, a me conduce prin impregiurimile comunei aceleia și a me face atent la unele și altele lucruri interesante.

Din Cărlibaba me coborii pe șosea, pe valea Bistriței spre sud-ost până la Iacobeni. Frumșețile grămădite pe acea vale vestită nu-ș găsec ușor păreche prin munții noștri; îmi e cu neputință a le descrie după merit. Amintesc numai, că șoseua e ca de piele; de pulbere, ca prin alte locuri, nu e nici vorbă; pe totă distanța dela Cărlibaba până în Iacobeni duce șoseua tot pe țermul Bistriței mărețe, pe sub nălțimi enorme de munți apropiați de ambele țermuri.

Aibă loc aice unele nume de nălțimi de pe valea Bistriței dintre Cărlibaba și Iacobeni: Pe țermul stâng Valea Stanei, Botușul mare, Botușelul, Orata, Oița; pe țermul drept: Muntele Scuruș cu mulțime de arbori de scuruș; din muntele acesta se rostogolesc spre Bistrița pēriul Scuruș; Muntele Rece, din care ese un pēriu cu acelaș nume. Dela un loc valea Bistriței se lărgește și în lărgitura aceea se respāndește comuna Ciocăneșii, după care urmază Iacobenii.

Fărmecat adānc de natura imosantă a acestui riu frumos și de maiestatea țermurilor sei, la acāror privire simtește omul atāta desfētare, nu me putui despărți de el, fără a-i inchinā versurile, ce urmază:

La Bistrița aurōsă.

Ni-i spune tu, frumōsă Bistriță,
Pe căți pribegi i-a tras luciosu-ți aur,
Dorind să-ți alle-ascunsa mișină
Păzită de vr'un smeu, sēu de-un bălaur?

Căți rīvitori de-averi și-au tot scurmat
De-atāția veci tereuți pe țermi nāsipul,
Cătānd setoși acel metal visat,
Ce pe flāmānți i 'ncelue 'n tot chipul?

Și-apoi ni-i spune tu, câți au venit
La țermii tei să vedă și s'admire
Azurul teu ceresc, ce-i băntuit
De mlădioșii păștrăvi și zefire?

Din murmuru-ți de valuri înțeleg,
Că mulți au fost de cei dintâi, amică,
Puțini de cei ce-alergă și culeg
Prin munți plăceri, ce naltă și rădică.

Ei bine, riu măreț, pe mine tu
Aședă-me 'n șirag cu cești din urmă;
Eu am venit, căci dorul me făcu,
Și vechiu-mi dor, vedându-te, se curmă.

De-atâtea ori rēcōrea ți-o gustai,
Ce dă puteri de traiu și 'mprospetěză,
De-atâtea ori privind la țermii tei
Eu farmecu-ți simții, ce 'nvioseză.

Nălțimile de culmi cu verđi păduri,
Ce te petrec, sânt fala ta mărăță,
Și cōstele 'nflorite, vechii mui
De stânci, sânt vâlva ta sumetă.

Și calea, ce ca tine 'n sus și 'n jos
Suceșce-se, păzindu-ți vecini pasul,
Urđită pare-a fi, o riu frumos,
S'o viziteze ângeri in tot ciasul.

O vale-a Bistriței, te mai sântu,
Și plec spre nălții tei vecini, ce 'nviță
La crânguri de-afiniș cu rod plăcut,
— Fii purure tu dalbă, fii dorită!

V. BUMBACU.

R ă s b u n a ț ă .

Nuvelă de *Sacher-Masoch*.

Nu sânt nici ęece ani, de când un profesor de scrimă, un ȳre-care Danieli, trăia in orașul Lemberg, capitala Galiției. Din nașcere eră lombard și cu câțiva ani mai înainte servise in armata imperială. Evenimentele politice ce s'au succedat in urma campaniei din anul 1859 in Italia, l'au făcut să nu se mai reintȳrca in patria sa.

Italianul eră fȳrte amabil și tocmai pentru acēsta mai toți tinerii din intręga capitală a Galiției țineau mult la el și veniau la dēnsul in fiecare sâmbătă spre a luă lecțiuni de scrimă, care eră considerată la dēnșii, ca o artă cavalerescă.

Intr'o ęi tinerul conte Podstaki se infățişa la el, rugându-l a fi primit in cercul seu. Contele eră altădată oficier in cavalerie și după ce se lăsase de serviciu, intreprinse mai multe călătorii, apoi se stabili la unchiul seu, unde trăia intr'un mod fȳrte patriarhal.

Contele invetă cu greu. Se hotărî deci a urmă singur cu Danieli câteva sęptemâni. Intr'o ęi se intęmplă ca el să fie rânit cu spada la ochiul drept, din care causă incetă pentru cātva timp cu lecțiunile sale.

După câteva ęile se reintȳrse și se găsî față in față cu Angela, fata lui Danieli. Remase aiurit vedęnd-o pentru intęiaș dată.

Acēstă tineră fată de aprȳpe 20 de ani, eră ce e

drept un fel de frumusețe cu totul curiosă. Numele de Angela parea un fel de ironie, față cu trupul ei. Dracul in personă i-a servit de naș. Talia îi eră sveltă ca și trupul unui panther, mânil și picioarele îi erau fȳrte mici și de o finețe cu totul aristocratică. Fața îi eră de o colȳre antică și de o distincțiune inaltă care-ți reamintia mândrele patriciene romane. Ca și la aceste, mai in tot'dauna un zîmbet demonic eră pe buzele Angelei. Ochiul ei de un albastru, dar nu de albastru cerului, mai mult îți reamintia de albastru unui lac adânc. Pȳrul îi eră bălăiu, de o colȳre ce-ți spunea că ar fi o moștenire dela hordele barbare germane, el curgea in jos pe gâtul ei alb ca fildeșul, valuri, valuri.

Angela eră imbrăcată in o rochiță scurtă de mătase negră. Îți parea că eră o ęeiță. ȳinea in mână dreptă, o floretă.

Pe față, eră prevędută cu un fel de apȳrătoare de sirmă spre a nu fi rânită. Cu o politeță rece ea oferî contelui de a-ș esercită armele cu dēnsa in locul tatăne-seu.

Contele nu așteptă să i spue de doue ori și in curęnd cele doue tășuri se incrucșară. Dela prima ciocnire, Podstaki fu atins. Surise nu fără incrucșatură. Cu tȳte astea, Angela remase rece și nepăsătoare. După doue trei lovituri noi, ea atinse contele pentru a doua ȳră.

Nu trecu mult și ea îl atinse și pentru a treia ȳră. Atunci el lăsă jos floreta și salută pe adversaru ei. Vrea să ęică eră invins și încă cum, și de cine? De o fată. Iritația și plăcerea, făceau ca să fie turburat. De când trăeșce, nu i s'a intęmplat să intęlnescă o astfel de femeie. Veduse el multe femei in viața sa, dar nici cele din Paris, nici cele din Viena și nici cele din Lemberg nu-i pãreau frumose. La vederea Angelei, tȳte îi pãreau fără farmec, fără distincțiune, adevērate fete de burtăverde, față cu acēstă fată indrăsnetă și diabolică cu chipu-i de marmoră și cu nervii de oțel.

La a doua lecție, contele nu mai eră al lui, intr'atata-și pierduse cumpetul, că la cel dintęiu atac, Angela îl desarmă.

— In acest chip nu vei ajunge departe, ęise Angela cu aerul ei cel serios și sever ca al unui profesor. Mai nimica n'ai invetăat, haide să mai reincepem încă odată.

— Ve inșelați domnișȳră, response contele, nu eu sânt de vină de nu pot să me bat bine, dar tȳtă pricina sântetęi dvȳstre și frumusețea dvȳstre.

— Domnule!

— E ochiul vostru, urmă Podstaki fără a se supȳră, care me farmecă, care m'a făcut robul dvȳstre și care m'a făcut mai, mai nebun.

— Conte, decă mai spui o vorbă, să șcii că părăsesc sala.

— Și de ce domnișȳră, murmură incet contele și grăbindu-se a apucă mâna tinerei copile, ȳre dragostea mea v'a putut ofensă? Se vede că dvȳstre me luați un om fără de onȳre?

— Nu, response Angela, uitându-se cu ochii ei cei mari, la talia cea sveltă și plină de distincțiune a contelui, la barba lui și la pȳrul cel negru, cari îi inca-drau fața-i nobilă și frumosă, — dar me tem...

— De ce ve temetęi, demon frumos cu pȳrul blond?

— Adică să-ți spun dreptul, ca să nu te iubesc și eu. Și atunci nenorocire ție, decă nu vei fi pe deplin al meu și să te ferescă Dȳeu să-ți bați joc de mine; trebue să șcii, că eu nu sânt de al de astea care se mulțumesc numai cu o pȳrticică din fȳimă.

— Angelo, strigă contele, me faci cel mai fericit dintre ómeni. Dăcǎ consimți, sânt numai al teu și numai al teu.

Nu isprǎvi bine vorbele aceste și contele-și încolăci mǎnile impregiurului mijlocului ei și o atrase spre sine. Buzele lor se alipirǎ într'un lung sǎrutat arđetor, apoi Angela se smulse din brațele sale și dispǎrú.

A doua ȓi, Rodstaki o rugǎ sǎ-i acorde o întelnire; ea consimți. Sėra cei doi amoresi se întâlnerǎ în așǎ numitul «Scarpen», de pe promenada Lembergului. Invėlitǎ într'o manta lungǎ și cu ingrigire acoperitǎ, Angela nu mai erǎ de recunoscut. Ei merserǎ o bucatǎ de drum, apoi se aședarǎ pe o bancǎ, care erǎ ascunsǎ într'un boschet de arbori inverđiți. Parfumul roselor și cǎntatul privighetórelor făcea ca acėstǎ poziție șǎ fie și romanticǎ. Acı, tinerii își renoirǎ simțimintele și iubirea făcėnd fel de fel de jurǎminte cari furǎ sigilate cu cǎteva duzini de sǎrutǎri.

Lecțiunile de scrimǎ furǎ continuate și în celelalte ȓile, dar Angela nu se mai purtǎ față cu elevul ei, cu aceeaș severitate de mai înainte.

Când Danieli își reincepú cursul seu, Podstocki remase credincios iubitei sale. În timp cǎt ținea lecțiunea, dėnșii erau singuri în sala de scrimǎ și dăcǎ se întemplǎ vre-o datǎ ca tatǎl Angelei sǎ intre acolo, nu erǎ pentru el cǎ-și bǎnuirǎ fiica, dar pentru cǎ avea trebǎ.

Erǎ într'o sėrǎ. Contele intrǎ la Angela. La ușǎ întâlni un bǎrbat palid, cu barba și cu pėrul negru și care aruncǎ niște priviri furioșe. Angela îngălbeni dar își pǎstrǎ sǎngele seu rece ca în tot'dauna. Ea recomandǎ pe cei doi bǎrbați unul altuia:

— Dl Lagarfey.

— Dl conte Podstaki.

Dupǎ acėsta ea incepú a urmǎ asercitiul cu contele.

De-odatǎ, Lagarfey, incepú sǎ strige:

— Dle conte, permite-mi doue vorbe. Eu iubesc acėstǎ fatǎ, și sper ca s'o posed chiar într'o ȓi, deci te rog, sǎ n'o seduci prin promisiuni false.

— Dle Lagarfey! esclamǎ contele cu un ton de amenințare.

— Te cunosc, conte Podstaki, respunse ungurul, și s'o șcii cǎ nu-ți voi lǎsǎ pe Angela, odatǎ cu capul. Iatǎ doue spade, alege, unul din noi trebuie sǎ mórǎ.

— Eu cred, cǎ nu e de nevoie de a ajunge la spade, dra e de față, dsa sǎ decidǎ și eu me supun hotǎrėrii.

— Apǎrė-te, țipǎ Lagarfey, aruncǎnd o spadǎ la picioarele contelui. Și în momentul cǎnd ungurul voirǎ sǎ se arunce asupra lui Podstaki, Angela intrǎ la mijloc și smulse arma din mǎna lui Lagarfey.

(Va urmǎ.)

Țiganul și lupul.

Snóvǎ.

Serǎ o ėrnǎ d'ale strǎșnicele; zǎpada cǎduse nemiluit. Un țigan lǎutar cu dibla la subțiorǎ, abirǎ umblǎ prin nǎmet, grǎbind sǎ ajungǎ la sat, acasǎ. Și nu-i ajungea obosėla se vede bietului om, cǎci iaca îi ese și un lup înainte, o namilǎ fiorosǎ și mare cǎt tóte ȓilele.

Ce sǎ facǎ bietul țigan?... De tremurat tremurǎ de gǎndirǎ cǎ sǎ i se rupǎ dinții în gurǎ și numai inima lui șcie cǎt se făcuse de mititicǎ.

În gróza sperieturii ce-i dǎdú Dumneȓeu în gǎnd?... Sǎ scótǎ dintr'o traistǎ ce-i spėndurǎ de o parte, o pǎne ce cumpėrase dela oraș și sǎ-i arunce lupului cǎte o bucățicǎ spre a-l mai ține locului sǎ nu se repedǎ la el îndatǎ, și în vremea asta sǎ strige dupǎ ajutor, înaintǎnd cǎt a putė spre sat.

Așǎ și făcú țiganul.

Rupse o bucățicǎ micșórǎ din pǎne și o aruncǎ. Fiarǎ fometósǎ hop! o prinse în gurǎ și o înghiți nemestecatǎ, cǎ cum îi erǎ de fóme nemǎncat din pricina zǎpădii mari, mǎncǎ ce gǎsirǎ și el, ca ogarul turcului.

Repede îi aruncǎ țiganul alta. Dar ajunse repede vremea de nu mai remase țiganului decǎt o bucățicǎ micǎ și alt ceva nu mai avea în desagi — și țipetele lui fuseserǎ zadarnice, cǎci satul nici se zǎrirǎ. Numai în cale, cum înaintǎ el cǎte un pas doi la fiecare im-bucăturǎ a lupului, iaca un copaciu. Rupe bucățicuța în doue ca sǎ pótǎ avė vreme sǎ ajungǎ la copaciu barem, și rǎdemat de el sǎ mai caute, cǎt o putė, a se apėrǎ, dǎnd și chiote iar, cǎci de!... nǎdejdeǎ e mare lucru la om.

Ajunse țiganul la copaciu, se rǎdemǎ de el, incepú a strigǎ... nimic; și lupul încet încet se apropiǎ sǎ începǎ a-l zontǎi.

Vėdú bietul țigan cǎ s'a sfėșit cu el, cǎci cǎt vedea cu ochii în zare de giur impregiur nu zǎri urmǎ de om care sǎ-i pótǎ fi de vre un ajutor.

Atunci se gǎndi într'o clipǎ — la nevėstǎ, la coppii și la diblǎ.

— Sǎ mai ȓic, încǎlea, odatǎ din ea, sǎ-mi mai fac gustul o picăturǎ pǎnǎ s'o repedı fiarǎ sǎ me re-puie.

Și apucǎ diblǎ și incepú sǎ-i tragǎ una prelungǎ, de jale.

Dar ce sǎ veđi minunea lui Dumneȓeu! Cǎnd auđi lupul scǎrțǎitura de diblǎ, unde incepú, vere, sǎ urle și se puse p'o fugǎ, de... de... de cu tunul sǎ nu-l ajungi.

Țiganul vėdėnd așǎ, îi trase din diblǎ și mai cu inimǎ și din ce ȓicea, din aia goniǎ lupul mai tare urlǎnd.

Tocmai cǎnd abirǎ se mai zǎrirǎ fiarǎ departe hei!... încetǎ țiganul din cǎntat și ȓise:

— Fi-mi-r'ai al dracului, sigaritul, nu șcii eu cǎ nu-ți place cǎntecul din diblǎ, cǎ nu mai gustai tu din pǎne!

DUMITRU STANESCU.

Doinǎ popularǎ.

— Din pǎrțile Hațegului. —

Pǎngǎ Murș, p'ǎngǎ tėu,
Ard doue lumini de sėu,
Nime nu le póte sține,
Numai mǎndra mea cǎnd plǎnge;
Nime nu le póte-aprinde,
Numai mǎndra mea cǎnd rıde.

CORNELIA GOTHEAS.

Cǎnd lumea incalecǎ pe om, sǎrǎcía îi sare în spate.

(Romǎnesc.)

Sǎ nu întrebi pasėrea de unde vine, ci ce cǎntǎ.

(Rusesc.)

SALON.

Lângă cruce!...

Sînt de ce ani d'atuncia, de cînd bîtrînul Stan blagoslovind copilul, de drum ce eră gata, ȕicea aceste vorbe cu glas resonîtor:

— Mergi țerei apĕrare!... Fii tare și vĕnjos!... Gîndește-te la casă, la tată-teu și frați... In minte vie-ți mă-ta cu chipul ei bîlai și inima-ți sî-ți bată de draga ta Florica... Florică țe-e resplată, de-i fi curagios!... Te luptă voinicește, c'ai brațe de român... Infruntă bîrbătește dușmanul drept in față și-ți apĕră moșia, mormîntul mă-tei, casa!...

Ș-apoi cu drag sîrută pe fiul seu pe frunte și-i ȕice:

— Cale bună!... Noroc!... Și fii cu minte!... Copilul, Vlad pe nume, sîrută mîna tatii, sîrută frăȕiorii și ȕice induiosat:

— Să ve găsec cu bine!... Remîneți sînețoși... Și plĕcă, să se ducă la glorie, la mörte... El merge să se lupte de dragul țerei sale... Flori fie 'n calea lui.

***

Dar colo e Florical... L'asteptă zîmbitörö, dar lacrîmile in șirĕguri pe chipul ei se 'ngîănă... Logodnica-i iubită e ruptă ca din sörö... Cu pĕrul ca de aur, cu ochi de cer senin.

Vlad simte despărtirea cî-i grea, peste putere... Da zîmbitor la dĕnsa, pornește pasul seu...

L'a 'nlăntuit in brațe cî dragostea li-e mare, și sîrutări fierbinte ei schimbă indelung...

Și 'n urmă ea șoptește:

— Te duci, iubite Vlad...

Ușor el plĕcă fruntea și ȕice:

— Da, me duc!... Mĕ duc in bătălie ca țera mea să apĕr!... Să pun cununi de glorie pe chipul teu bîlai!... Că tu-mi vei fi soția, rĕsplata mea dorită...

Suspînă 'ncet Florica și 'ngîănă-apoi:

— Te du!... Viteză să fii tu, Vlade, viteză intre viteji... Și întörce-te cu bine... Să șcii cî te aștept!...

S'au sîrutat ei iarăș, sîrut de despărtire, apoi la piept stringĕnd-o:

— Să te găsec cu bine, el ȕice.

Și pornește incet-incet, pe cale...

Florica îi trimite cu deget sîrutare și-i ȕice iarăș-iarăș:

— Să vii cu bine, Vlade! Să șcii cî te aștept!...

***

Și Vlad s'a dus cu bine!... S'a dus cu voie bună, cu gîndul la Florica, la frăȕiorii și tată... Și muma-i, draga-i mumă, ca bună cälăuză, i-apare ca povĕță 'n minte-i pe a lui cale...

Ajunse la hotare, trecu in țeri stăine, cu dragii lui tovarășii, vitejii dorobanți...

Vrăjmașul merge să 'nfrunte la Plevna și Bălcani...

Toți cîntă doine drage, cîntări de 'mbărbătire și capul ține mîndru, sfidănd pămĕnt și cer...

E 'n față cu dușmanul, cu toții poposec... In șanțuri se pitulă, prin corturi se 'ndesec... Se pregătesc de luptă și lupta va fi mare, cî-i tare și dușmanul, in fortăreți cuprins.

S'au dat la semn o clipă; dar Vlad nu 'nchide

ochii... Lui gîndu-i la Florica, la draga lui iubită, ce o vede ne 'ncetat. Ea par cî-i semn îi face și-i ȕice tot mereu:

— Te luptă vitejește!... Invinge și te 'ntörce... Tu șcii cî te aștept!...

***

Bubuituri grozave s'aud in diminĕță... Și cörnele rĕsună chemănd pe toți la arme...

Toți gata sînt de luptă și Vlad in fruntea lor... Pășesc dar inainte, s'avĕntă romănește cu mii și mii de urale din mii și mii de piepturi...

E incăerare mare... cumplită, sîngerösă. Romăni cu dușmanul se luptă piept la piept... Cad ömenii ca spicul scäldați in sînge valuri și vaete grozave se 'nalță pân' la cer!...

Vlad merge inainte cu gîndul la Florica... Pășește peste trunchiuri de ömeni retezați... Ucide 'n drĕpta 'n stînga cu drag pentru a lui țĕră și imbĕtat de sînge el mörtea o infruntă...

Un glonț, dușman de mörte, îl culcă la pămĕnt... — Florica!... ȕice numai și ochii-i se inchid... Simțirea îi dispare de cele întĕmplate...

***

S'a deșteptat o clipă... La capul lui zărește pe ta-seu și Florica...

E 'n ambulanță pare... Florica-l ingrigește cu lacrîmile 'n ochi... Și tatăl, stănd de o parte, incovoiat de ani, zdrobit de suferințe, se rađimă 'n toiag...

O clipă de simțire, atăta dör afăta... Vĕđu dör pe Florica și tatăl seu iubit, ce drumul lung făcură aflănd că e ränit...

Și rana, cruda rană, inchise pe vecie frumoșii-ochi de tiner atăta de iubiți...

Un țipĕt lung de jale rĕsună 'n ambulanță, urmat apoi d'un hohot de ris din altă lume...

Florica rĕde, cîntă, sîrută pe logodnic ce zace nemışcat...

***

In sat, lângă o cruce ce-i pusă de curĕnd, Florica ȕiua 'ntrĕgă stă 'ngenuchiată acolo...

Ea cîntă intr'una doine și cantece duiöse și ȕice totd'auna spre gröpă:

— Te aștept!...

MARION.

~~~~~

Serbările de nuntă la București.

(In onörea prințului Ferdinand și a principesei Maria.)

La București se fac pregătiri mari pentru primirea prințului Ferdinand și a principesei Maria.

Președintele consiliului de miniștri a obținut dela corpurile legiuitöre un credit de 60,000 lei pentru cheltueli.

Decorarea orașului va costă 25,000 lei. Tava de argint aurit pe care se va oferĕ pärechiei princiare tradiționalele pîne și sare, a fost lucrată la Paris; costă 20,700 franci. Adaugĕnd in cheltuelile balului pe care-l va da primăria, suma totală se ridică la 70,000 lei.

Tava de argint aurit a fost esecutată la Paris de artistul francez Fremont-Maurice. Motivul principal e format de snopi de grâu, care incadrĕză armele orașului și ale familiilor de Edimburg și Hohenzollern; impreguiur sînt cartușe cu dedicații de bună venire.

Sosirea innałților öspeți s'a ficsat pentru 22 ianuarie v. (3 februarie n.)

*

Dna Eufrosina L. Catargiu a primit dela Froment-Meurice din Paris, cofretul de vermeil (argint aurit) in care se va oferi A. S. R. principesei Maria produsul subscripțiunei deschise de câteva dōmne române, pentru o fundație de bine-facere comemorativă.

Cofretul este un cap-d'operă artistic. El este de vermeil (argint poleit cu aur) de stil gotic, lucrat in relief; la cele patru colțuri are câte o figură alegorică, cari represintă: caritatea, curagiul, credința și pietatea.

Pe fețele lui sînt dispuse in semicercuri, alternând cu briliante, medalii artistice, cari represintă armele județelor României.

Tōte marginile sînt împodobite cu smaragde și rubinuri, iar capietlul se termină printr'o corōnă regală, care repausază pe armele României și ale Marei-Britanii.

Interiorul este căptușit cu mătase albastră închisă.

Un punct foarte dragălaș al programei va fi serbarea nunților țărănești.

A treia zi după sosire, care este o duminică și aniversarea unirii Principatelor, din 32 de județe ale țării se vor intruni la București 32 de părechii noue, care se vor cunună acolo in aceeași zi și in aceeași biserică: biserica St. Spiridon.

Cunună se va oficia de către mitropolitul-primat, asistat de 12 arhieriei și de 32 preoți.

Principele Ferdinand și principesa Maria vor asistă ca nuni și deosebit de dēnșii pentru fiecare părechie va mai fi un nun și o nună, care in numele părechiei princiare vor luă parte la ceremonie.

In momentul când se va cântă: «Isaia dăntueșce» tōte părechile cu nunii lor vor formă un singur rond.

Dl Al. Odobescu se ocupă cu aranjarea acestei serbări, care promite a fi pe atāt de interesantă, pe cât este de nouă.

Societatea dōmnelor române «Furnica» pregătește un minunat costum național pentru Alteța sa regala princesa Maria, pe care îl va oferi ca dar de nuntă, cu ocazia sosirii sale in țără.

Costumul e de o frumusețe și de o eleganță extraordinară.

Primăria capitalei București a decis, că pentru decorațiunea arcurilor de triumf ce se vor face, să se estragă, din cei mai buni poeți români, versuri de bună venire care să fie reproduse in cărtușe speciale pe aceste arcuri.

Cu aceste versuri se va formă și un album special.

Șcirea cea mai nouă ne anunța, că principele Ferdinand și principesa Maria vor sosi la București sâmbătă la 23 ianuarie v. (4 februarie n.)

Altețele Lor regale se vor oprī o zi in Viena, unde vor fi primiți de Maj. Sa.

Trenul regal complet, împodobit cu flori și cu stéguri române și engleze, va merge inaintea ilustrilor călători la Seghedin sēu la Pesta. La gara Vērciorova, ilustrii oșpeți vor fi primiți de autoritățile civile și militare. Tōte gările pe parcurs vor fi împodobite cu ghirlande și stéguri. La reședințele de județe vor așteptă autoritățile locale. Sosirea la București va avē loc la orele 12 din zi. Acī se va face primirea tinerei părechii in salonul ad hoc pe care-l construēște direcțiunea căi-

lor ferate. In acest salon se vor afiă afară de corpurile constitutive, tōte personalitățile marcante ale societății române. După prezentări, ceea ce va dură o oră aprōpe, cortegiul escortat de gendarmi, va merge la pas la biserica mitropoliei, parcurēnd stradele Grivitei, Victoriei, Carol I-ului și Cheiul Dimboviței până la Piața Bibescu-Vodă. Pe tot parcursul cortegiului, clopotele bisericilor vor sună, și tot timpul se vor trage tunuri. Intreg orașul ve fi împodobit, ca să se dea astfel o probă de iubire și devotament către tinera părechie și către Corōnă. Vor fi aședate trupe la mitropolie și pe tot parcursul dela gară la mitropolie.

La mitropolie se va sevērși un Te-Deum de către mitropolitul primat, incungiurat de inaltul cler. La acest Te-Deum vor asistă: curtea, miniștri cu soțiele lor, și câțiva inalți demnitari cu dōmnele lor anume desemnați. După sevērșirea Te-Deumului se va semnă de toți asistentii un document comemorativ, care se va păstră in arhivele statului. După semnarea documentului, cortegiul se va întorče in aceeaș ordine ca la venire la palatul regal. Sēra la 8 ore va fi o retragere cu facile, organizată de garnizona București, muzicele vor plecā dela piața Sf. George și vor merge prin strada Lipscani și calea Victoriei, la palat. Sēra la 9 ore reprezentație de gala la Teatrul Național. Se va reprezentă «Visul unei nopți de Sinziene» și o piesă de circumstanță a dlui D. Olănescu (Ascanio), și se va esecutā o bucată simfonică de orchestra complectă a teatrului. Familia regală va ocupā loja din fața scenei, iar in loja regală va luā loc casa civilă și militară a regelui. Invitații de frunte vor ocupā logele de belétage. Vor fi invitați la acēsta reprezentație miniștrii, corpul diplomatic, lumea oficială, foștii miniștri cu familiile lor și mai multe persōne din lumea artistică și științifică. A doua zi la orele 2, vor incepe prezentările oficiale la palat. A 3-a zi va fi marele bal organizat de primăria capitalei și care se va da in sala Teatrului Național. Tot in acēsta zi se vor sevērși cele 32 de căsătorii.

Cea mai frumoasă.

Este greu a spune ce e frumos. Atāt mai greu ar fi să hotărīm, ce este mai frumos. Dicitōrea vechie spune, că frumos e ce-ți place. Un pictor ș-a pictat idealul și i-a scris vorbele: «Cea mai frumoasă.»

Și n'a avut gust reu.

De nu credeți, priviți ilustrațiunea de pe pagina 29.

LITERATURĂ și ARTE.

Poesiile dlui N. A. Bogdan. Dilele trecute a apărut la Iași un volum foarte elegant tipărit și intitulat «Frunze verzi» care conține poezii de cunoscutul nostru colaborator dl N. A. Bogdan. Autorul ș-a împărțit inspirațiunile in trei categorii; prima pōrtă titlul «Căntece și plângeri», a doua «Patriotice» și a treia «Sfērle și pișcături.» Aceste denomițiuni arată totodată felul versurilor. Prin o limbă plăcută și-o formă ușorā dl N. A. Bogdan șcīe să atingă adeseori simțemintele tainice ale inimei, pe care le esprimă fără a căutā mult frazele și fără a-și imbracă ideile in niște expresiuni nebulōse, cum fac unii. Volumul dsale merită a fi citit.

O nouă publicațiune literară. Librăria Șaraga din Iași a intreprins publicarea unei colecțiuni de scrieri literare ale autorilor contimporani, in volume, format

Charpentier, conținând fiecare peste 250 pagini și cu preț de 1 leu fiecare volum. Volumele apărute fac parte din literatura serioasă; acelea sunt următoarele: Nr. 1. Elena Sevastos: «Povești»; nr. 2. N. A. Bogdan: «Povești și anecdote»; nr. 3. M. Canianu: «Poesii populare, doine»; nr. 4. N. Gane: «Poesii»; nr. 5 și 6. Logofătul Costache Conachi: «Poesii», în două volume deosebite. Volumele vor apărea în fiecare lună câte unul și vor conține lucrări literare ale lui Eminescu, Bolintineanu, Conta, Burada, Tăutu etc.

Cărți nouă. La Ig. Haimann, librar-editor, București Calea Victoriei, 102, au apărut: I. L. Caragiale: «Năpasta», dramă în 2 acte 1 leu 50 bani; Carmen Sylva: «Pablo Domenich», nuvelă, 50 bani; Condiescu: «Conducerea și întreținerea mașinilor de vapor», I-a fasciculă 2 lei; Cooper, Fenimore! «Ciorap-de-piele», povești americane, un volum în 4°, ilustrat cu aquarele și gravuri negre 5 lei; Flaislen: «De la situation des consuls étrangers en Roumanie et des consuls Roumains à Pétranger, în 4° 3 lei; dr. Gaster: «Literatura populară română, cu un apendice: Voroava Garamantilor cu Alesandru Machedon, de Nicolae Costin 5 lei; în legătură de pânză 6 lei 50 bani; Al. A. Sturdza: «Les Facettes, poésies» 3 lei; Genoveva de Brabant: Un volum în 4°, cu 6 aquarele, cartonat 3 lei, legat frumos, cu poleielă 5 lei; D. Ionescu: «Instrucțiunea gimnasticeii în școlile de băieți și de fete, cursul elementar, compus din 4 grade, cu 57 figuri în text» 3 lei; Kotzebue: «Din Moldova, descrieri și schițe, traduse de dna A. M. 2 lei, în legătură frumoasă 3 lei; Veronica Micle: «Poesii» 3 lei; legat frumos, cu poleielă 5 lei; Rădulescu-Niger și Nicolae Țincu, «Dămnă Kiajna», dramă istorică în 5 acte 2 lei; Robin: «Grammaire de la langue Roumaine à l'usage des étrangers» 2 lei 50 bani; Teochar Alexi: «Ciarda albă», poemă 50 bani.

Reviste și diare. *Alțițe și Bibiluri*, revista dnei Smara, a apărut la București cu cuprins interesant. — *Capitalistul Român*, un nou organ al intereselor financiare, comerciale și industriale, a apărut la București; va eși de două ori pe lună, în limba română și în cea germană. — *Vulturul*, fôia umoristică a dlui Iustin Ardelean, care apare în Oradea-mare tot a doua duminică, continuă și pe anul curent, publicând material variat și caricature reușite.

BISERICĂ ȘI ȘCOLĂ.

Știri bisericesti și școlare. Dl Ioan Lengheru, avocat în Brașov și asesor al consistoriului mitropolităan din Sibiu, a fost ales de consistoriul eparhial din Arad secretar al acestui consistoriu. — Dl Iosif Besian, paroc în Giula și asesor consistorial, a fost numit de consistoriul aradan administrator protopresbiteral al tractului Chișineu, în locul părintelui Chirilescu, trecut la pensie.

Alegerea mitropolitului din Blaș se va face la 16 aprilie n. sub presiunea Esc. Sale dlui episcop Mihail Pavel, asistând ca comisar civil br. Samuil Josika, după cum anunțăm. La alegere va lua parte arhidieceasa cu 128—129 voturi, diecesa Lugoșului cu patru cercuri protopopești și diecesa Gherlei cu 29, amândouă cu 99 voturi. În arhidieceasă, afară de cercurile protopopești, vor mai avea voturi toți canonicii, notarul capitular, superiorul mănăstirei din Blaș și corpul profesoral 2 voturi. Diecesa Orădii n'are nici un vot. Ar fi, credem noi, cu cale ca din diecesa Orădii să se înainteze la

sinodul electoral un memorandum, prin care să se reclame dreptul de votare și pentru orădani.

Jubileul dlui Alesandru Roman. Aflăm că membri societății Petru Maior a tinerimei române dela universitatea din Budapesta se pregătesc a serba jubileul de 30 de ani a-l numirii dlui Alesandru Roman ca profesor de limba și literatura română la acea universitate. Serbarea se va ține la 31 ianuarie, căci atunci se vor implini 30 de ani, de când dl Roman a fost numit profesor. Dece ani a funcționat ca estra-ordinar, iar de atunci ca profesor ordinar, ajutând pe mulți tineri a-și face studiile și a depune doctoratul. Se va da în onoarea jubilarului un banchet, la care vor participa și alții. Trimitem și noi felicitările noastre!

C E N O U ?

Hymen. Dl dr. Emil Pușcariu, fiul dlui Ioan cavalier de Pușcariu, la 17/29 ianuarie își va serba cununia cu dșora Veturia A. Eremie la Brăila. — **Dșora Margareta de Seracin**, fiica divisionarului c. și r. general Teodor cav. de Seracin, la 24 l. c. s'a cununat cu căpitanul c. și r. din statul major baron Casimir de Lütgendorf. — **Dl George Maior**, absolvent de teologie al diecesei de Oradea-mare, vineri la 15/27 l. c. s'a serbat cununia cu dșora Luisa Bota, fiica dlui Samuil Bota, paroc gr. c. în Giriș. — **Dl I. Ignatu** și dșora Livia Dascăl se vor cunună la 5 februarie în Comlăuș, comitatul Arad.

Regele Carol la Oradea-mare. Marți s'era regele Carol, în rentorcerea sa din Germania la București, a sosit la gara dela Oradea-mare. Aici s'a servit prânțul comandat pe cale telegrafică. Apoi trenul s'a pus iarăș în mișcare. În suita regelui se află directorul domeniilor coronei dl Kalinderu și dl general Vlădescu. La gară s'au adunat mai mulți, dar regele nu s'a arătat în ferestă.

Advocații din Cluș și memorandumul. Se știe, că 18 advocați maghiari aparținători camerei advocațiale din Cluș, în frunte cu dl Tutschek, au cerut ca dnii dr. Rațiu și ceilalți advocați români cari au fost la Viena cu memorandumul să fie dați în cercetare disciplinară. Senatul disciplinar al camerei, ascultând și răspunsul advocaților români denunțiați, a respins în 20 ianuarie unanim cererea de cercetare disciplinară.

Institute de credit. *Someșana* din Deș, al cărei director executiv e dl dr. Teodor Mihali, ș-a publicat bilanțul anului trecut. Capitalul social: 50,000 fl. eșiri și intrate 31,742 fl. 5 cr., profit curat 12,866 fl. 28 cr. — *Sebeșana* din Sas-Sebeș va ține adunarea sa generală acolo la 5 martie n. după mieșădi la 2. — *Bereșana* din Bereșeu, comitatul Timișorii, va ține adunarea sa generală în 2/14 februarie. Din bilanțul publicat aflăm, că fondul este 11,319 fl. 24 cr., iar câștigul curat 1311 fl. 67 cr.

Necrolôge. *Maxim Halifa*, fost invetător, notar comunal, magistrul poștal și curator bisericesc, a încetat din viață la Sângeorgiul-român, în 22 ianuarie, în etate de 67 ani. — *Aldimir Badiu*, notar comunal, a reposedat la 11/23 ianuarie, la Zernești, în etate de 50 ani.

C A R N E V A L.

Călindarul balurilor române. La 2 februarie balul reuniunii femeilor române din Abrud; la 6 februarie balul Societății academice «Junimea» din Cer-

năuți; la 9 februarie concertul și balul tinerimei române din Cluș; la 11 februarie balul filantropic din Blaș; la 11 februarie balul casinei române din Beinș; la 6/18 februarie balul român din Arad.

Balul românesc din Oradea-mare, arangiat la 23 l. c. în sala cea mare a otelului «Arborele Verde» a reușit bine. S'a întrunit un public frumoșel, care de sigur eră și mai mare, decât bóla și doliul nu împedecă pe unele familii a luá parte. De asta-datá din provincie au vinit câțiva ba și dintre unguri au luat parte mai mulți, cari dimpreună cu românii au aplaudat cu entusiasm «Călușerul» jucat cu multă desteritate de tinerii nostri. Balul s'a început cu Ardeleana, s'a jucat și Romana. Dintre dame au fost de față dnele Cióra, Gerlan, Kiss, Major, Man, Pal, Papp, Pop, Popa, Popovici, Raț, Șipoș, Sima, Vașadi, Venter, Zigre și dșórele surorile Amigo, Luisa Bota, Elena Cióra, Eugenia Cornea, Lucia Frenț, Regina Kupicza, Silvia Lazar, Mărióra Marcus, Maria Moldovan, Lucia Maior, Regina Nuț, Elena Pal (în costum național), Ema Popovici, Margareta Poynar, Ema Mayer, Serena Șipoș, Irina Tacaciu, Maria Vașadi, Luiza Venter, Mărióra și Gizela Zigre.

Petrecerea cu dans din Lipova arangiatá de câtrá tinerimea română studiósá a reușit fórte bine. Spațioșá salá de joc a otelului «Archiducele Iosif», în care se arangieză de comun petrecerile nóstre din Lipova cu diua de 19 ian. c. n. a. c. și-a deschis de nou ușile pentru a da intrare publicului ce alergase să orneze cu flori tronul prințului Carnaval. A fost fórte surprins Alțeta Sa, și eră încântat ori-ce privitor, pentru că — după cum spun bătrânii nóștri de aici — un tablou ca acela din séra Stului Ioan din anul acesta, până aci nime nu a mai vėđut. Acum ni s'a dat prima órá ocasiunea să vedem adunat la olaltá tot ce are mai frumos Lipova și giurul. Nu pot uitá de fel, drăgálașelor cetitóre, acel nesaț cu carele căutau bătrânii nóștri la minunata cununá a damelor, ba îmi aduc aminte că un om mai de etate, cu carele dimpreună căutam la frumoșele părechi ce treceau pe dinaintea nóstrá erá pe aci să capete bóla de inimá întrú atáta i s'au potențiat bátáile inimii. A avut noroc, că îl dusesem puțin la aer curat! — Tot cu acésta ocasiune îmi permit a aminti un cas plăcut, carele pe la noi până acum nu a mai obvenit, și adecă: anul acesta am putut să vedem prima órá executate tóte jocurile din ordinea de dans, așa că cadrilul al patrúlea, carele până acum mai totdeuna remânea în restanță, de asta-datá prin acea se deosebiá de cadrilul prim, ca acesta fuse jucat de 38 de părechi, al patrúlea de 32. Că Ardelenele și anul acesta s'a jucat cu o dispoziție rară e superflu să mai amintesc. Dintre frumoșele dame pe cari le-am vėđut cu acea ocasiune am însemnat urmátórele dómne: Dna Elena Hamsea, Popovici, Bene, Székely, Lázár, Szerb, Grünzweig, König, Puticiu (Cuvin), Ciugudean (Bruznic), Puticiu, Bradean, Vanc, Cosma (Căprióra), Crișan (Căpruța), Lazarescu (Căprióra), Mursa (Căprióra), Cismașu (Fiscut), Hodagiá, Vuia, Nestor, Jurca (Cladova), Perin, Micșia (Alioș), Ciorogariu, Magoș (Covasint), Cadariu, Stern. Domnișóre: Melania Popovici, surorile Brânduș, Margareta Székely, Margareta Lazar, Camilla Grünzweig, Aurelia Serb, Aurelia Cosma (Căpruța), Silvia Adamovici, Mărióra Iorgovici (Cuveșd), Mărióra Vanc, Elena Mursa (Căprióra), Hulda Stern, E. Vesalon (ilteu), Lucretia Micșia (Alioș), Iulia Bichicean, Iulia Hodăgiu, Lucretia Magoș (Covășint), Lucretia Georgevici, Maria Jurca (Cladova), Elena Iónovici, Cornelia Cadariu, Ana Nedelcu.

— Cei ce am luat parte la acésta petrecere în continuu am susținut, cumcă acésta séra de o plăcutá reminiscență, nici odatá nu-ș va ajunge sfērșitul; iar când la orele 6 ale dimineții musica dádea ultimele acorduri din Ardeleana de pe multe buze fragede sburau cuvintele: «Cum a fost! Cum a fost!» ...

Balul din Sibiu al Reuniunii femeilor române, dat la 9/12 ianuarie a avut un succes strălucit. Tot ce are Sibíului ca elitá s'a întrunit la acésta petrecere românescá, în care presidenta Reuniunii dna Maria Cosma n. Roman a făcut cu multá grație onorurile. Balul s'a început cu «Hora», apoi s'au danțat și alte jocuri naționale. Cadrițele în trei colóne au fost jucate de aprópe o sutá de părechi. Toți óșpeții s'au depártat fórte mulțumiți. Raportorul nostru laconic a uitat să ne însemne numele damelor, care au luát parte.

Bal la Blaș. La 11 februarie n. se va da la Blaș «balul filantropic» în folosul fondului pentru ajutorarea studenților sáraci în cas de bóla; balul se va ține în sala otelului «Univers», iar comitetul arangiator s'a compus astfel: președinte Alesandru Uilacan, cassar Nicolae Popescu, controlor Emiliu Viciu, membri Aurel Pop Bota, dr. Ioan Nicóră, Iuliu Karsai, Gavrilá Precup. Inceputul la 8 ore séra.

Balul casinei române din Beinș. Ca în anii trecuți, așa și în carnavalul acesta, casina română din Beinș va da un bal în folosul bibliotecii sale. De asta-datá balul se va ține la 11 februarie în sala ospetáriei opidane.

Călindarul săptămânie.

Diua sėpt.	Culindarul vechiu	Călind. nou	Sórele
Dum. Fariseu.	și a vameșului Ev. de la Lucac. 18 gl. 1, a inv. 1.	res.	ap.
Duminecă 17	† Cuv. Antoniu	29 Francisc Sal.	7 31 5 58
Luni 18	SS. Anastasiu și Chiril	30 Adelgunda	7 29 5 59
Mărți 19	Cuv. Macarie	31 Petru Nol.	7 28 5 1
Mercuri 20	† C. P. Enthimie	1 Febr. Ignat.	7 26 5 2
Joi 21	C. P. Maxim	2 (†) Intr. Cris.	7 25 5 4
Vineri 22	Cuv. Timotei și Anast.	3 Blasiu	7 23 5 6
Sămbătă 23	S. Mart. Climente	4 Veronica	7 22 5 7

Proprietar, redactor respundător și editor:

IOSIF VULCAN.

Leopold Stern

croitor bărbătesc

Oradea-mare, Olosig, strada principală vis-à-vis de edificiul Bazar.

Din incidentul carnavalului, se recomandă pentru a confecționá tot felul de veștimente bărbătesci, din stoffe indigene séu străine, după moda cea mai nouă, cu prețuri moderate.

Totodată înșciințezá on. public, că din stoffele de ierná și de tómná, aflátóre încă în magazin, **găteșce haine fórte ieftin.**

1 (2-5)

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG & COMP. IN ORADEA-MARE.

